

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare DUMINECA

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane pe 1/2 an . 5 " " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficinose, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 6 cor., până la 200 de cu- vinte, 8 cor., de aci în sus 10 cor</p>	<p>Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș</p>
---	--	--

De sub Semenic în 26 Octomvrie 1895

(r) „*Jos confesionalismul!*“ Acestea sunt cuvintele unui suflet cătrănit, care scrie articolul de fond din Tribuna Nr. 238. Autorul acelor șire nu scie cum să-și mai exprime indignarea sa, că în vicața noastră românească confesionalismului i s-a da prea mare rol, decât prin cuvintele: „*jos confesionalismul!*“

În parte suntem de acord cu acest strigat de durere, dar numai în parte și nu absolut, căci în cazul acesta ce am pune în locul confesionalismului? *Neconfesionalismul* sau *interconfesionalismul*, adică nici mai mult și nici mai puțin decât *destrăbălare în cele religioase*, — un lucru, de care să ne ferească Dumnezeu!

Și ce l-a îndemnat pe autorul șirelor scrise în „Tribuna“ să pună în fruntea articolului său periculoasele cuvinte „*Jos confesionalismul!*“?

Nisce simptoame hiperzeleaze confesionale, ce ar strica mult cauzei noastre naționale.

Cine sunt hiperzeleozii? Din casurile aduse în acel articol s'ar părea, că mai mult Românii gr. or. Articolul numit ne face multă nedreptate și noauă dar și Uniților.

Căci, dacă vom scoate la iveală pe hiperzeleozii confesionali români, vom vedea, că vom ajunge la rezultate contrare, cu cele ale autorului cătrănit.

A ni-se zice noauă, că suntem hiperzeleozii confesionali este o curată ironie. A li-se spune Uniților, că sunt mai puțin zeleozii în ale confesionalismului decât noi este purul neadevăr.

Hiperzeleozii noștri confesionali — rari ca corbii albi — sunt oameni *stabi*... ca să nu le dăm alt atribut... Hiperzeleozii uniților sunt toți teologii și mulți inteligenți, și încă... isteți.

De ai noștri n'am de zis multe, pentru că de câte ori s'au produs cu confesionalismul lor, de cele mai multe ori au dat cu boata în baltă.

Nu așa Uniții. Mărturisirea proprie a Uniților, că ei mai întâiu de toate sunt catolici și apoi români mână multă apă pe moara afirmațiunii noastre.

Apoi ne aducem foarte bine aminte de un articol scris în „Unirea“ din Blaj, în care se zice, că dacă e vorba de religiuin, Uniții sunt una cu Magiarii romano-catolici, iar dacă e vorba de naționalism sunt una cu Românii greco-orientali. Cu alte cuvinte dacă s'ar mai ivi un papă ca *Grigorie al IX* și un rege magiar ca *Bela al IV*, atunci Uniții cu foc și fer ar da năvală asupra noastră, ca să ne nimicească.

Și, mă rog, acestea sunt flori, ce se predică de pe catedre studenților și teologilor uniți!

Tot așa de bine scim, că unii mecezați uniți făcând felurite fundațiuni — cu bani scoși din sudoarea românească — au pus condițiunile, că numai acei studeuți să se împărtaşască de stipendii, cari își vor face studiile lor la școale catolice. Va să zică cu bani românesci nu poți studia la școale românesci, dacă acelea din întâmplare ar fi confesionale greco-orientale.

Esemples de ultra-confesionalismul Uniților avem destule și în Bănat. Amintim unul. În piața Logojului avem din strămoși o cruce ortodoxă-românească. Intemeietorii acestei cruci zic în actul lor de donațiune, făcut bisericii noastre de acolo, că *chiar și atunci, când urmașii lor n'ar fi mai ortodocși, crucea să rămână ortodoxă*. Vin mai târziu uniții și își zidesc biserica în fața crucii, și nime nu le are grija. Acuma însă pretind domnia-lor, că crucea să se delătoreze din fața bisericii, căci ei se scandalizează, când ies din biserică și dau cu ochii de crucea noastră. Auzit-ați vorbă?! Ba ce e mai mult au dat spate cu toți neromâni din reprezentanța magistratului, cari sunt în contra crucii, pentru-că ocupă loc în piață, un loc, ce de altmintearea ar fi — după dănsii — mai bun de

fântână artesiană. Causa nu-i încă definitiv rezolvată și Uniții tot scormonesc....

Toată afacerea crucii au învrăjbit pe uniții și neuniții din Logoj atât de mult, încât la o acțiune comună nu scim, ce s'ar întâmpla. Avem deocamdată dureroasa mângăere, că ei nici când nu-s cu noi.

Din casurile aduse ușor se poate conchide, cine e vrednic de cuvintele aspre ale Tribunei: „În lături cu voi! pigmei nemernici, cari nu înțelegeți nici sacra misiune a bisericii, nici rostul vieții neamului românesc, ci numai miserabilele voastre meschinării!..“

Un confesionalism îmbrăcat în pielea esemplor aduse trebuie combătut cu toată energia, căci el în faptă este stricacios intereselor noastre românesci. Și dacă este vorba de un atare confesionalism îi zicem și noi din tot sufletul și din tot cugetul: *Jos cu el!*

Nu merită însă aceste cuvinte aspre confesionalismul curat, acel confesionalism, care caută să-și apere învățăturile bisericii sale, moscenite dela strămoși, care grijesce de creșterea religioasă-morală a credincioșilor săi.

Și chiar dacă nu am iubi românii amendoauă bisericele noastre cu aceeaș căldură, cel puțin se nu urim și dușmănim biserica românească de altă confesiune, mai ales atunci, când bine scim, că abisul dintre noi nu este tocmai așa de mare, cum îl zugrăvesc papistașii mai papistași decât papa.

Că va mai trece multă vreme, până ce și Uniții din Blaj vor gândi ca noi, rezultă din următorul cas, scos la iveală la indemnul autoriului, care a scris articolul din „Tribuna“, de care ne ocupăm.

În „Tribuna“ nr. 218 în articolul intitulat „Un simptom îngrijitoriu“ se atrage „atențiunea, capilor bisericii române unite și a credincioșilor ei asupra unei deprinderi, ce se pare prejudețioasă și în ultimele ei consecințe periculoasă chiar.“ E vorba adecă de desele conferințe ale episcopilor catolici din Ungaria, la cari totdeauna iau parte și prelații uniți, și de pastorală comună, ce *episcopii romano-catolici împreună cu cei uniți* au dat'o din incidentul intrării în vigoare a legilor politice-bisericesci. În această pastorală comună „prelații români uniți, — cari în conferențele episcopilor magiari nu figurează ca arhieriei ai bisericii române unite, ci pur și simplu ca prelați catolici, — iscălesc, amestecați printre cei catolici“.

Această împrejurare pune pe gânduri pe autoriul articolului aci amintit, care bine scie, că biserica magiară face propagandă nu numai pentru catolicism, ci și pentru magiarism.

„Anihilarea caracterului distinct, național și autonom al bisericii unite — continuă articolul: „Un simptom îngrijitoriu“ — rezultă și mai eclefant din contextul pastoralăi. Acolo unde se vorbește de indisolubilitatea căsătoriei, pastorală afirmă, că biserica

catolică nu admite divorțul sub nici o împrejurare, ci numai despărțirea de masă și pat. Aceasta așa va fi în biserica catolică, dar în cea română unită *nu este așa*. Din contra Romanii uniți, cari s'au unit cu Roma numai în cele patru puncte cunoscută (? *Red.*) iar încolo au păstrat toate așezimintele bisericii răsăritene, au admis totdeauna divorțul acordând divorțaților dreptul să încheie noauă căsătorii. Și cu toate acest-a prelații nostri au iscălit afirmația de sus, care... este în vedita contrazicere cu legile bisericii române unite“.

Autoriul șirelor citate scrie despre unire cu mai multă cunoștință de cauză, decât am putea presupune la istoricii confuși dela „*Telegraful român*.“

„Unirea“ răspunde la acest articol, dar cum?

După ce asigură pe Duii dela „Tribuna“, că dășii sciu pentru ce sânt câte-odată *una* cu episcopii magiari, continuă: „*Ce privesce caracterul unirii cu Roma, acela e mai pre sus de toate dogmatic (o fi! Red. F. D.), dar în privința aceasta e perfect, și tare greșesc dnii dela Tribuna, dacă încă și acum (poate dela 1872 și 1882 încoace? Red. F. D.) susțin, că unirea s'a făcut numai cu privire la cele patru puncte. Și unirea s'a făcut în „toate acelea, cari le învață, mărturisesc și crede s. maică biserica romano-catolică, iar în special în cele patru puncte*).*“

Cum se pretindem dela Uniți, ca să ne iubească biserica, când ei chiar pe basa unui *manifest de unire falsificat* sunt perfect una cu Roma și Roma de dragoste ne-ar înghite într'o lingură de apă?!

Și oare până când aceasta stare de lucruri!

Încheiu aceste reflexiuni cu cuvintele unui ilustru istoric român *unit*, pe care nici când nu-l vor combate papistașii:

„Voi... români dela Oradea-mare, dela Gherla, de... și de aiurea, voi cari în aceste zile ale luminii și ale libertății cutezați a îndemna pe Romani să meargă la sinodul Catolicilor din Peșta; voi cari mergeți cu cutezanță până a da Românilor uniți numele străin și urit de catolici... voi cari prin aceste și alte asemeni criminale apucături, cercați a rumpe o parte însemnată a Românilor din corpul cel mare a națiunii, — auziți pe profetul Șincai** și, până e timp, convertiți-ve!“

* Nu scim, dacă autoriul articolelor din „Tribuna“ cunoaște această parte din răspunsul „Unirii“ nereprodus în Tribuna.

** Iată ce zice Șincai (unit) despre unire: „Unirea n'a stat, nici nu stă într'alta, decât se nu clevească pe cei ce se țin de biserica Romei pentru obiceiurile lor, iar noi Români să ne ținem obiceiurile bisericii răsăritului și Latini încă se nu ne clevească pe noi... Așadar de schimbarea religiei cum ne-o înfățișează manifestul iesuiților, și anume, că noi „*primim, mărturisim și credem, căte le primesc, mărturisesc și crede biserica catolică*“ pot să vorbească astăzi numai oamenii fără de studii și fără de iubire de biserica noastră națională.“

Studiu

despre Celți și numele de localități

Dedicație P. S. S. Domnului Episcop NICOLAE POPEA

(continuare)

Adevărat că sunt nume de păraie și de alte localități — pe unde sunt Slavii — și au sufixul: ice, ica (ițe, ița) dar' la Poloni, Boemi, Slovaci și Sârbi, în limba comună nu există *diminutiv* cu sufixul ița, ori ța, căci p. e. voda apă, dim. la Poloni wodka și wodeczka, la Boemi wodicska; baba dim. babecska, iară dim. bărbătesc e ek, p. e. berau berbece, berausek mielut și beruška mielută; și încât în limbele slavene se află sufixul ice (ițe) nu e diminutiv, p. e. statice la Boemi, statica la Sârbi, înseamnă scaun, staticska scăunel; mai departe încât se află sufixul ice (ițe) purcede din ik, ca să se facă adiectiv, de genul femeesc, p. e. dluznik detoriu, dluznice detoare; sau la Slovaci: dluznica. La Sârbi se află sufixul ița dar' asemenea fără ca să fie diminutiv, p. e. beștița strigoane, vrăjitoare; brucița ferbințeală, gorita epilepsiă. La noi în limba comună se află sufixele de diminutiv ița, uțu și uța, respective ța, tu pentru că vocala premergătoare, înlocuind vocala din cuvântul premer, se consideră de literă legătoare, p. e. pădure, păduriță, păraiu, păra-uțu, casă căsuță. Ette e sufix de diminutiv la Francezi pentru nume femeiesc, p. e. Henriette, Ieanette; ot e sufix pentru nume de bărbat, p. e. Iohann-ot. Astfel la noi Anița, Catița; Ionuț, Petruț, Lenuță, Mariuță. În vocabulariul lui Pietro Fanfani pentru pronunția *toscană* de azi, se află diminutivele etta, etto, otta, otto, ozza (zz=ț) ozzo, uzza, uzzo, p. e. balletta, balzetto, ballenotto, burillozzo, bergelluzzo, barbuzza (chiar barbuță) și pentru aceasta, nu e cu puțință, ca să fie împrumutat diminutivul ița dela Slavi, când acesta la ei nu există, și astfel sufixul ița în Chil-av-ița l'am dat noi din limba noastră voind a însemna o apă mică adevărată păraiu. Cu diminutivul celtic: ci (ți) se află p. e. bior-ci, bior apă, ci mică, precum bar-ci apă mică. Dar' altcum și în limbile celtice de azi se află cuvinte finite în ița, p. e. la Baschi alda-itza, figură, aditza cugetare; la Bretoni cu itza, p. e. aboitza, obediință, bondița saltare, săritură, (M. Bullet) fără ca să fie forma de diminutiv (vezi diminutive la Gilia).

Dămăcuș, Domoclet, Sclaietis, Tamasidava și Tibiscus

Dămăcuș se chiamă coasta nordică a dealului Cusură, unde azi sunt meri și peri domestici și sălbatici și sunt poeni de păscut. Un Magiar ar putea zice, că Dămăcuș e cuvânt magiar, pentru că Domokos e numele de botez Dominicus.

Numele Dămăcuș purcede din dam, pădure, ac teren, loc și uș e un adaus românesc, ce asemenea înseamnă loc, p. e. culc-uș loc de culcat. În România se află formele: Dămăcușa sat, Dămăcuș ear sat, Domocoșeni sat în Solnoc-Doboca. Forme aproape de Damac, trecând a în i, sunt Dimache și Dimachenii în România.

Din anticitate se află nume personale: Damasias un antiste în Athena, Damasus numele a duor papi, apoi Damasos nume de oraș. În România Domoșeni 5 sate Domoșița păraiu în jud. Putna, Dumasca sat, și aci putem înșira Damascus oras în Cele-Sivia, zace pe o vale de deal.

Damas aux Bais sat în Franția; bois azi înseamnă arbore, (lat. ar-bos) și pădure; și e traducerea numelui Damas, din Dam pădure, as loc. Damazan sat în Franția Damaset în Belgia, Damsay în Scotia, Damsdorf, Damville, Damaso în Italia, Domașa în com. Zemplin, Domașina în com. Ung. Pe timpul Romanilor în Dacia a fost o localitate „ad Densas“ (la desimi, ce numai la pădure se referează) și unii o pun acolo pe unde azi e Demșuș sau Dimișuș în com. Unedoarei. Dem și Dim înseamnă pădure, s (din sa) teren, prejur, us loc. Ad Densas poate fi traducerea pentru Densus, ce e mai vechi decât ad Densas. La Celți tam, tem, tim, tom, tum sunt cuvinte, ce a însemnat pădure, la Latini dumus tufă de spini, dumetum (spinet) în genere pădure. Dumosos spinos, tufos; locus dumosus, rupes dumosa. Domleschg-thal în Svițera, la Italiani Tumiliasca, o vale; din taum pădure, li-le mic și asc, uisge, apă; sau il nalt, mare.

În dict. topogr. al lui Frunzescu se află: Domoglet o locuință izolată în jud. Mehedinț; în dicționarul lui Spinean: Domoclet pe poalele muntelui Domoclet; apoi Domoglet 2 dealuri în plaiul Cerna și plaiul Motru de sus. Cei de pe lângă Mehadia încă cunosc muntele Domoclet. Dumuculta munte în jud. Mehedinț. Domo, dumu înseamnă pădure; clet, cleț, și pentru că e trece în g, glet, gleț purcede din Kleith, cleith (ce am arătat la numele chilavița) kle, și cle=cal, cla deal, munte, eith sau ith din aith, aithe, nalt, nălțime; la Gallici col-aith tradus cu „Hügel-hoch“ nalt ca colnic; cleith-ean unde ean, e diminutiv, ce l-am arătat în Klet-en-berg. Astfel, Domoclet, e din dam-cleith, și înseamnă pădure la colnic, la munte nalt; o e literă legătoare.

În Dacia după tabulele cereate a fost un oraș numit „Sclaietis“. La cineva am cetit, că l înmoindu-se sau eliminându-se numele purcede din românesc „scăiete“ Dar' deși prin România vor fi mulți scăieți, astăzi nu se află nici o localitate: Scăiete; din scaiu se află scăi-eni. Dict. Acad. R. scăietele îl derivează dela latinul scabies, rîia de unde mai avem: sgaibă, și nu scăiete. Clayette canton și or. în Franția. Din Sclaietis, aruncând pe s dela început, ce e numai o sifare, avem: claiet, identic cu cleith celtic, deci Sclaiet înseamnă: nălțime de deal, iară is, din ais, la nume locale înseamnă loc. (Vezi Nedecleia).

Claiă la noi înseamnă căpiță, boghiă de fân. În trei dicționare slavene nu i-am dat de urmă, deci fiind claiă în formă de dâmp, de deal o deduc din cal, cla explicat în articolii din urmă.

Tamasidava după Ptolomeu a fost un oraș în Dacia. Numele purcede din tam pădure, as=sa teren, cât Damas de mai sus, i e literă legătoare, respective a putut să fie Tamasa și ca literă legătoare a împins pe a afară, ca în mii de casuri, iară dava la Daci a însemnat cetate, loc întărit. În anticitate au fost localitățile: Tamaso

și Temese or. pe insula Cipru; Tamesas (azi Temse) riu în Britania; Temesai locuitorii din Temese, Tim-av-us riu în Grecia (tim pădure, abh apă, us superflu); Timachus azi Timok riu în Servia (tim pădure, ach apă, us superflu) Tomoi. sau Tomis or. în Mesia (Dobruția) Tomys deal în Messena. Azi Tamise or. în Belgia (la Vlămi de origine germană: Temsche). În România se află formele de nume: Tamaș, Tămășeni, Tămășesci; Tomaș, Tomșa, etc. Tămășa în com. Cluj, Tamașda în com. Bior, Tămășești în com. Unidoarei, Temeșești, Tomești în com. Aradului. Aici nu poate fi vorba, că toate aceste nume puerd dela numele de botez Toma la Români, Tomás la Magiari. Tomasi dacă în Dacia și numele vechi sunt din timpul de dinainte de sântul Toma.

W. Obermüller (I. 151, 300, 392 II, 391, 807) arată că cuvintele celtice taom, taomh, taomb, tem, tim, tom, tumb, și a schimbându-se în celelalte vocale, au însemnat: pădure, tufă. Afară de Timavus, Timachus etc. aduce de exemplu și *Tibiscus*, riu în Dacia, azi Timiș la Magiari Temeș și îl traduce cu tem pădure, și uisge (iscus în genere din uisge) apă, riu adecă riu de pădure se și fie fost pădurea pre deal. Dela numele rifului s'a chemat Tibiscum un oraș pe linia întră Logoș și Caransebeș un um (on) e de lipsă pentru de a însemna loc de oraș, oras.

Fiind-că dam și tam înseamnă și deal, ne întelnim cu o greutate, (dacă pozițiunea localității nu e descrisă bine) de a face diferență întră deal și pădure.

Din celticul taomb, ce înseamnă pădure, tufă, schimbându-se în taomf, avem noi cuvântul: tufă, așa de arbori tineri, precum tufă de pâr ce e numai o asemănare. Tufos span. în plural tot aceea; touffé și toupet franc. tot aceea; touffu fr. tufos la noi, toupillon franc. tufă mică; toppé ital. tufé span. pârul de pe frunte; tuft engl. tufă și t trecând în z (t) zopf nemțesce tufă de pâr. Să zice și tufă de flori. Punându-se s la început, sunt formele: stuf, stufiș, pădure de arundine, stufos.

Dr. At. Marienescu

(Va urma)

Prelegeri din teoria muzicii

făcute pentru elevii institutului pedagogic-teologic din Caransebeș

Accidente (semne de alterațiune).

Accidentele sânt semne, prin care putem sui sau cobori un ton anumit.

Accidente sânt 5 la număr: 1) *Diez*, cu forma ♯, numit și *cruce*. 2) *be moll* ♭, numit și *Be*. 3) *Diez dublu* ×, *crucea după*. 4) *be moll dublu* ♭♭ *Be dublu*, 5) *semnul de restituire* sau *becar* ♮. Toate accidentele se scriu înaintea notelor, în același loc ca și nota.

Diez ♯ servește pentru a sui un ton de o înălțime originală cu o semitreaptă, și se răspunde prin adausul *diez* sau *is*, care se unesc cu numele no-

tei. La notele cu numirea monosilabică adaugem *diez*, la cele cu numirea grigoriană *is*; d. e. Nota Do cu ♯ înainte se răspunde Do-diez, Re cu ♯ Re-diez etc. Nota F cu ♯ se răspunde Fis, G—Gis, C—Cis etc.

Be moll ♭ servește pentru a adânci un ton de o înălțime originală cu o semitreaptă și se răspunde, adaugând la numele monosilabic al notei *be-moll* și la cel alfabetic *es*. ♭ naintea notei Sol se răspunde *Sol-be-moll*, La—*La be-moll* etc. Nota C se răspunde *Ces*, D=*Des* etc.

Abatere fac tonurile E și A cari nu se răspund cu adausul întreg ci numai cu s, E=*Es*, A=*As*. Tonul H alterat cu ♭ se răspunde în două chipuri *Hes* și *Be* (a două manieră e învechită)

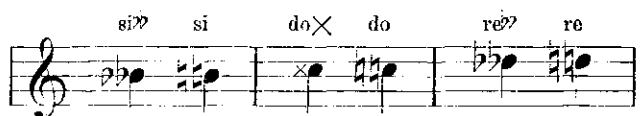
Diez dublu × numit și *crucea spaniolă* înalță tonul de o înălțime originală cu o treaptă întreagă, iar cel alterat deja prin *diez* ♯ numai cu o semitreaptă și se răspunde prin adausuri *diez dublu* sau *is-is* d. e. × pus înaintea notei Do se răspunde *Do diez dublu*, Re cu × = *Re-diez dublu* etc. Nota C cu × se răspunde *Cis-is*, F=*Fis-is*, G=*Gis-is* etc.

Be-moll dublu ♭♭, pus înaintea unei note de o înălțime originală, o adâncește cu o treaptă întreagă, ear cea deja alterată prin *Be-moll* simplu numai cu o semitreaptă și se răspunde prin adausurile *be-moll dublu* sau *es-es* d. e. nota Do alterată prin ♭♭ se răspunde *Do-be-moll dublu* Re=*Re be-moll dublu*; C cu ♭♭ se răspunde *Ces-es*, D=*Des-es*. Notele E și A fac deosebire în loc a le răspunde cu adausul *es-es* se răspund: E=*Es-es*, A=*As-as*.

Becar sau *semnul de restituire* ♮ servește spre a restitui nota adâncită ori înălțată cu o semitreaptă la înălțimea ei originală:

Pentru notele, cari sânt alterate cu o treaptă întreagă, dacă vom se le restituim la înălțimea lor originală, e de lipsă să scriem semnul de restituire în mod dublu ♮♮.

În cazul, când o notă, alterată cu o treaptă întreagă, vine a se restitui numai cu o semitreaptă, scriem pe lângă semnul de restituire și accidentul care rămâne.

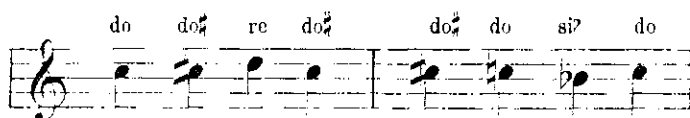
În cas, când o notă, adâncită sau suită cu o semitreaptă, vine a se mai adânci ori sui cu o semitreaptă, trebuie să scriem accidentul dublu, deoarece accidentul deja existent pierde valoarea.

Semnele accidentale se scriu în portativ la începutul unei compozițiuni imediat după cheie, sau lângă note singuraticе în măsură. În cazul dintăiu accidentul este *permanent*, adică are valoare pentru toate notele de egală numire, în întreaga compozițiune; în cazul al doilea accidentul este *momentan* și se referе numai la notele cu egală numire și înălțim: într'o măsură, și se poate prolongi în măsura procsimă dacă nota cea din urmă alterată trece în măsura următoare, ceea ce se presintă în modul următoriu:

Semnele accidentale puse în măsură nu au valoare pentru notele premergătoare, ci numai pentru cele următoare:

Semnele accidentale se scriu în modul următoriu:

diez-uri (cruci) bemoll-uri (be)

Diez	cel dintăiu este pentru tonul	Fa și se scrie pe linia 5
"	al doilea " " " "	Do " " " în spațul 3
"	al treilea " " " "	Sol " " " deasupra portativului.
"	al patrulea " " " "	Re " " " pe linia 4
"	al cincilea " " " "	La " " " în spațul 2
"	al șaselea " " " "	Mi " " " în spațul 4
"	al șeptelea " " " "	Si " " " pe linia 3
Be moll	cel dintăiu este pentru tonul	Si și se scrie pe linia 3
"	al doilea " " " "	Mi " " " în spațul 4
"	al treilea " " " "	La " " " în spațul 2
"	al patrulea " " " "	Re " " " pe linia 4
"	al cincilea " " " "	Sol " " " pe linia 2
"	al șaselea " " " "	Do " " " în spațul 3
"	al șeptelea " " " "	Fa " " " în spațul 1

Observare. Succesiunea accidentelor este egală pentru toate cheile, numai locul, unde se scriu acestea, este diferit la toate cheile, fiindcă după fiecare cheie notele se citesc altfel. Regula generală la scrierea accidentelor este, că trebuie scrise pe portativ în simetrie.

Exemplu :

accidente în cheia bassului

Prospectul tonurilor accidentate cu numirea alfabetică.

Cu X	Cis is	Dis is	Eis is	Fis is	Gis is	Ais is	His is
Cu #	Cis	Dis	Fis	Fis	Gis	Ais	His
Cu b	C	D	E	F	G	A	H
	Ces	Des	Es	Fes	Ges	As	Hes (Be)
Cu bb	Ces es	Des es	Es es	Fes es	Ges es	As as	Heses (Bebe)

(Va urma)

Adunare de învățatori în Recița-montană

În vara acestui an la inițiativa inspectorului regesc de școale al comitatului Caraș-Severin, s'a inițiat o reuniune de învățatori, la carea învățatorii de stat, dela școalele comunale și sub patronatul societății călei ferate Austro-ungare, sunt datori a fi membrii, ear cei dela școalele confesionali pot fi membri. Titlul reuniunii este: „Reuniunea învățătorilor din comitatul Caraș-Severin”. Scopul: cel didactic școlariu. Limba protocolară cea magiară, pertractările în adunări în limbele usuate în comitat. Organizarea reuniunii este după cum e și a reuniunii noastre a învățătorilor confesionali din diecesa Caransebeșului.

Organizarea despărțimintelor se efectuează în adunările de toamnă, ce se țin acum prin diferitele centre ale comitatului.

Despărțământul Recița-Bocșa, la cari aparțin învățatorii din cercurile politice ale acestor două centre a ținut săptămâna trecută prima sa adunare în sala cea mare a școalelor civile din Recița. Prezenți ca la 40—45 învățatori, învățătoare, profesori, profesoare. Între învățatorii prezenți, erau și învățatorii noștri români din comunele montane, de sub patronatul societății numite mai sus și învățătorul Ștefan Albu.

Adunarea se deschide — conform programului — prin președintele despărțământului Ernest Spicil, directorul școalelor civile din Recița, cu o cuvântare acomodată scopului unei adunări învățătoresci. Cuvântul se înțelege a fost în limba magiară. Se ceteșce raportul despre adunarea generală constituantă de astă țvară apoi decisiul comitetului central și dispozițiunile statutării referitoriu la organizarea despărțământelor.

A urmat o prelegere practică cu școlarii din clasa III. elementară din „Aritmetică”, într'o sală de învățământ cu vre-o 30 de școlari ținută de un anumit învățătoriu Ștefan Parák. Prelegerii a premers designarea a două criticatori oăcioși. Prelegerea se ține în limba magiară, carea se vede că au introdus'o în școalele populare din Recița, până acum școale nemțesci, căci populațiunea de preste 14.000 sudete din Recița, de și este foarte mestecată, totuși în preponderanță este germână. Învățătoriu propunătoriu permite, că este prima lecțiune în scris, ce voeșce a o ținea acum. Începutul s'o face cu espunerea lecțiunei ce voeșce a o ținea, și anume spune școlariilor că le propune „Adunarea”. Cu cartea în mână dictează unui școlariu la tablă patru numeri, sumanzi, din sute, zecimi și unimi; școlarii din scăunii scriu pe tăblițele lor. Prelegerea a durat ca o jumătate bună de sară. Sub durata prelegerii a fost ocupat numai

școlariul dela tablă și din cei ce erau în scaunii vre-o doi, trei, au fost învredniciți de unele întrebări, ceilalți au fost incredințați scirei Domnului. Prelegerea n'a reușit, din cauza, că i-a lipsit planul și din cauza limbei de propunere, cu care erau chinuți bieții copilași; învățătorul însuși nu era perfect în limba magiară, că sunețul *oa*, îl întona cu *a*, care împrejurare demonstra, că propunătorul numai magiar nu este.

Începe critica. Unul dintre criticătorii oficioși, slovac din părțile nordice ale patriei, se scoală și atinge unele erori de ale propunătorului, erori de a doaua mână. Adecă criticătorul ca și propunătorul fără un anumit plan. Al doilea criticătoriu reamintă dela cuvânt.

Având dreptul ceilalți învățători prezenți, la critica asupra propunerii, se scoală învățătorul *Ioan Marcu* din *Bocșa-montană*, și în limba română, spre mirarea și surprinderea tuturora, premergând, că se folosește de dreptul limbei sale materne pe baza statutelor și pe motivul, că în adunările învățătoresci, ca cea prezentă, cu pertractări pur pedagogice, fie-care învățătoriu în limba sa maternă mai bine și mai la înțeles, poate discuta asupra unei prelegeri constată că precum propunătorul așa și criticătorii, datorință au a avea în vedere un plan anumit de după care să se îndeplinească toate și că în cauza de sub desbatere până acum lipsesc planul. Îspune apoi și documentează, că propunătorul nu a avut de fel în vedere două principii cardinale, ce ne călăuzesc la propunerea aritmeticeii, adecă *deprinderea și aplicarea celor propuse*, din care cauză se vede îndreptățit a declara propunerea întreagă de nesuccesă, amintind încă și greutatea limbei, cu care a avut școlarii a se lupta și unele scăderi mai secundare din partea propunătorului d. e. propunerea cu cartea în mână.

În decursul criticii române ascultată cu multă atențiune, dar neînțeleasă de învățătorii neromâni, învățătorul *Marcu* a fost întrerupt de președinte cu observarea că pentru învățătorii neromâni, din cauza nesciinței limbei, nu poate avea înșemnată și folosul intenționat și de aceea dorește, ca critica să fie reproducă de un învățătorlu, care scie limba magiară. La aceasta a fost rugat învățătorul nostru din *Recița montană* *Iosif Velcean*. Dar ce se vezi! Ahea începe acesta cu reproducerea în limba magiară și criticătorul *Ioan Marcu*, greșește de-l scapă gura în nemtește bageamă fiind că erau atăția învățători nemți că n'a vorbit așa, cum se reproduce și la asta aparință, toți enunță dorința a se face reproducerea în nemtește, în urmarea căreia învățătorul *Marcu* satisfăce dorinței generale reproducând în mod foarte succes și aplaudat toate observările sale, în limba germană a majorității prezente. Vezi așa: învățătorul român pe nesimțite aduce limba germană, la onorul ce i-se cuvine din partea acelor, cari au grăit-o mai întâiu încă din leagănul prunciei.

A mai vorbit o profesoară, dar atingând tot cele observate de învățătorul nostru *Marcu*, a fost întreruptă și rugată a nu repeti cele odată espuse, după care apoi un profesor dela școalele civile, ca să nu ajungă a se recunoaște, că propunerea n'a fost succesă, a observat că propunerea a fost pentru noi învățătorii ca un metod oare-care voind prin aceasta a reduce în câțva puternicile motive principale aduse de *Ioan Marcu*, dar acesta de nou și-a susținut afirmațiunile zicând: o lecțiune predată pruncilor și nu învățătorilor, ca cea prezentă, trebuie să întrunească toate condițiunile, între cari și cele două principii amintite la început. După aceste toate la propunerea președintelui, adunarea exprimă propunătorului mulțăminta pentru osteneala sa.

S'au mai citit apoi două disertațiuni pedagogice și s'a designat ținerea adunării de primăvară la *Bocșa*.

După adunarea terminată la 1 oară după amcazi, s'au întrunit cu toții la un prânz comun, dela carele n'au lipsit toastele pentru comună, inspectorul școlariu regesc, pentru învățători și buna înțelegere între factorii școlaei.

Cu aceasta ocaziune, fiind provocat și rugat inv. *Marcu* a vorbi dar în limba germană, spre a fi înțeles, se scoală și de nou ia cuvântul în românește spunând că bunaînțelegere amintită, nu depinde dela noi românii, ci dela cei ce se așează între români în mijlocul cărora, toți se simt și trăesc bine, că românul totdeauna a avut toate deschise și simț prietenesc pentru toți, căți a ajuns a trăi cu el la olaltă.

Înceiu cu observarea că adunarea a fost deamă din toate punctele de vedere, că învățătorii neromâni au fost față de învățătorii români foarte afabili și prietinoși, învățătorii români modesti și prevenienți, dar și triumfători, căci au eluptat recunoștința și respectul colegilor lor neromâni dovedindu-le, că cu adunări și lupte pedagogice, ca cele de față, sunt ai nostri neîntrecuți, ear unii din ei chiar oțeliți. *

Sfaturi

Să nu cetiți când mâncați! Mulți oameni când se găsesc singuri, au obiceiul să cetească, când stau la masă. Acest obicei trebuie stêrpit, mai cu samă de cătră persoanele, cari, ca să nu-și peardă vremea, continuă, când se așază la masă, un studiu ori o lucrare începută mai 'nainte. Dacă cineva cetește la masă, trebuie să aleagă o lectură veselă, hazlie. Obiceiul general de a ceti la dejun ziarul, nu este rău. Lectura ziarului dă mesenilor subiecte de conversație și nu prea obosesce creerul. Cu toate acestea e mai bine, ca omul să nu cetească absolut nimic în timpul cât stă la masă. Digestiunea sau mistuirea, se face tot-deuna mai bine când miutea este liberă de ori-ce preocupăție, și când procesurile naturale se împlinesc fără a fi împedecate de munca gândirei. E foarte sănătos, când cineva poate să prânzască încunjurat de o societate veselă. Din contră, o persoană care este necăjită, obosită sau escitată nu poate mistui în mod satisfăcătoriu.

Insomnia. Nimic nu e mai rău, decât insomnia, nimic nu enervează și obosesce pe om mai mult decât această patimă. În timpul stărei de veghiere creerul usează nervii săi și se consumă el singur. În timpul somnului creerul se despăgubesc. Dacă aceasta despăgubire nu echivalează cu cheltuiala, rezultatul este lesne de prevăzut. De multe ori o noapte de insomnie e de ajuns, ca să doboare pe omul cel mai tare, și se-l facă incapabil de a se deda la munca lui zilnică. Prea multe persoane supuse la insomnie, recurg la mijloace narcotice (adurmitoare). Acest obicei e foarte rău și nu isbutesece nici odată. Din contră sunt o mulțime de mijloace bune și cu efect. Spre a se vindeca cineva de insomnie de multe ori e destul, ca să schimbe aerul și locul. Une-ori o compresă rece aplicată în regiunea stomacului sau a ficatului provoacă somn. Dacă somnul nu este adânc, ci întrerupt, se se reînoască compresă rece, de câte ori persoana suferindă se trezesce. De multe-ori se poate obține somnul spălându-se sau stropindu-se cineva cu apă rece înainte de a se culca pe pat. La prânz și la cină nu e bine să se soarbă licide calde ori ceaiu, căci la din contră s'ar putea declara insomnia. Dacă nopțile rele sunt pricinuite de o stoarcere de puteri generală, trebuie să se mănânce peste zi câte puțin și des, și în cazul acesta sunt foarte recomandabile plimbările în aer curat.

Cum se păstrează poamele peste earnă?

S'au făcut încercări deosebite spre aflarea modului de a păstra poamele și cu deosebire strugurii peste earnă. Francezii au și aflat un mod, care este foarte simplu și îl poate face ori și cine, și dintre economii noștri dela sate. Eată cum: Ne îngrijim ca pivnițele noastre să fie călduțe bine (8—10 gr. căldură). Luăm apoi o ladă și batem pe partea din lăuntru a ei lățișoară în cari batem dearëndul, la o mică depărtare unul de altul, cune și acățăm strugurii de codițe ca să spânzure în ladă. Luăm apoi un vas larg la gură (blid) și îl umplem cu spirt punându-l pe fundul lăzii. Apoi punem capacul, (coperișul) și o încuiem, ca să nu umble nimeni până când voim să stea strugurii. În modul acesta spirtul aburesce cu încetul, ferind strugurii de putreziune. Tot așa putem face și cu alte poame. Mirrosul de spirt nu se va simți de loc. *G. Tr*

Varietăți

Hirotoniri. Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Nicolae Popea a hirotonit întru presbiter Duminecă în 22 Octomvrie v. pe teologul absolut Patrichie Rădoi, din Borlova, pentru parohia Bolvașnița, protopresbiteratul Caransebeșului; iar Luni în 23 Octomvrie pe teologul absolut Alexandru Popoviciu, din Bucoveț, pentru parohia Jupanesci, cu filia Baloșesci, protopresbiteratul Făgetului.

Părăstas. Joi în ziua Sântului Mare Mucenic Dimitrie s'a făcut părăstas pentru reposatul căpitan *Dimitrie Miculescu*, care a testat o frumoasă parte din averea sa comunei bisericesci din Caransebeș

Himen. Domnul Petru Ionescu, profesor la institutul nostru pedagogic, și-a încredințat de soție pe Domnișoara Letiția, fca Părintelui Iosif Tempea, preot și profesor gimnasial în Logoj. Felicitările noastre!

Școala. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul Sibiului și-a ținut adunarea sa generală în zilele 7 și 8 Octomvrie în Reșinariu. În ședințele adunării s'au cetit lucrările: *Movila dela Șelimber*, *Planul zidirei unei case țărănesci*, *Desemnul în școala populară și Planul zidirei unei case țărănescidin punct de vedere igienic*; și s'au ținut următoarele lecțiuni practice: *Cântul în școala populară și Cum are învățătorul să pregătească cu elevii planul de zidire pentru o casă?*

Representanții comitatensi sunt aleși încă în cercul Prigorului: *Iosif Câmpian*, *Vasilie Popoviciu* preoți, *Dr. T. Badescu* secretariu consistorial și primariul *Zaharie Miculescu*.

Calindare. Au apărut și se află de vindut la librăria diecesană: *Căldariul Românului* pe anul visect 1896. Anul al VII. Prețul 30 cr. În editura tipografiei „Aurora” în Gherla *Căldariul „Aurorei”* pe anul visect 1896. Prețul 30 cr.

Licitațiune minuendă

Pre basa încuviințării Ven. Consistoriu diecesan din 4 Octomvrie a. c. Nr. 2958 B. se escrie licitațiune minuendă pentru legarea cu fier și îngrădirea cu zid de peatră a s. biserici din comuna Forotic, cu prețul de esclamare 1228 fl. 66 cr.

Licitațiunea se va tine în 19 Noemvrie (1 Dec.) a. c. în edificiul școlai.

Reflectanții vor avea a depune vadiul de 10% în bani ori hârtii de valoare la începutul licitațiunei.

Planul și specificațiunile de spese și măsuri se pot vedea ori când la subscrisul președinte.

Forotic la 15 Octomvrie 1895. 1—3 [80]

Petru Popoviciu
președinte.

Lazar Dabiciu
notariu.

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a postului de învățătoriu dela școala confesională gr. or. rom. din **Sudriaș-Jupani**, protopresbiteratul Făgetului Cottul Caraș-Severin se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Scripturistica învățătorului 3 fl.
3. Conferința învățătorului 5 fl.
4. 20 metrii volum de lemne, din care se se provadă și școala.
5. 2 jugere de pământ estravilan fânaț.
6. Cuartir liber cu grădină intravilană de 1 juger.
7. Dela morți 20 cr. cu liturgie 50 cr. unde va fi poftit.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc au să-și înainteze recursele cu documentele necesare adresate comitetului parohial la Prea On. Domn protopresbiter Sebastian Olariu în Făget.

Recurenții sunt poftiți să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare la s. biserică, dar nu în ziua alegerii.

Alesul învățătoriu este îndatorat a purta cantoratul și scripturistica comitetului parohial, precum și socoțile culturii.

Preferiți vor fi aceia cari sunt în stare a conduce corul local.

Sudriaș-Jupani, din ședința comitetului parohial ținută la 15 Octomvrie 1895.

[83] 1 3

Comitetul parohial.

Patrichie Hodoșian
președ. comit. par.

Ioan Iovanescu
not. com. par.

În conțelegere cu mine *Sebastian Olariu* ppbiter tract.

Concurs

La școala comunală elementară din Mesici, cu limba de propunere română și magiară este de întregit postul de învățătoriu.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. În bani gata 300 fl.
2. Pentru conferință 10 fl.
3. Pentru scripturistică 6 fl.
4. 12 metri cubici de lemne, din care are a se încălzi și sala de învățământ.
5. 1/2 juger de pământ de arătură.

Suplicile timbrate regulat și scrise în limba magiară să se adreseze către scaunul școlariu cu termen până în 15 Noemvrie st. n. 1895.

Mesiciu, în 16 Octomvrie 1895.

3—3 [78]

Lazar Bou
not. sc. școlariu.

Ioan Damian
președ. sc. școlariu.

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a postului de învățătoriu dela școala confesională gr. or. română din Petroman, să scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. Pentru 12 metri lemne 37 fl. 44 cr.
3. Paușal scripturistic 10 fl.
4. Paușal pentru conferințe 10 fl.
5. 3 jugere de pământ de arătură.
6. Cortel liber cu grădină de legumi.
7. Dela morți unde va fi poftit 50 cr.

Alesul învățătoriu este obligat a purta cantoratul, a instrua și conduce corul bis. și a purta agendele scripturistice ale comunei bisericesei.

Recursele provăzute cu documentele prescrise și adrese comitetului parohial, recurenții le vor înainta Prea On. Domn protopresbiter Ioan Pinciu în Ciacova.

Recurenții sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică din Petroman.

Din ședința comitetului parohial ținută la 1 Octomvrie 1895.

[79] 3—3

Vincentiu Goif, m. p.
preot, ca preș. al comitetului.

Petru Cercel, m. p.
notariu ad hoc.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Casa de sub Nr. 559 din loc

în strada târgului de vite, se vinde din liberă voe.

Cei-ce voesc a o cumpăra, binevoiască a se adresa la proprietariul casei:

Ilie Stanu,

grădinaru în Caransebeș.

[81] 1—1

ANUNȚ

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. public, că localitatea

Cafeneua centrală

din piața mare în Caransebeș

a trecut în proprietatea mea, care sub supraveghierea Dlui **Natanail Reisz** voi conduce-o mai departe.

Băzându-mă pe harnicia Dlui Natanail Reisz, care ca cafetier și restaurant în Băile-Erculane și Lugos și-a sciut câștiga simpatia publicului consumătoriu, sum sigur că și aici cu servirea promptă și solidă a beuturilor bune și curate imi voi câștiga încrederea mult on. public.

Cu toată stima

[82] 1—1

R. Reisz.

Cafeneua centrală R. Reisz

Deșchiderea în 9. Novembre 1895.

— Mâncări reci, beuturi curate. —

Servire atentă și solidă.

— Foile se dau în subabonament. —